

İlköğretim II. Kademe Öğrenci-Sporcuların Başarı Algısı ve Öz-Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişki

A. Meliha CANPOLAT

Zişan KAZAK ÇETİNKALP

Ege Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bornova, İzmir.

Yazışma Adresi: A. Meliha Canpolat, e-mail: monursal@yahoo.com.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim ikinci kademe öğrenci-sporcuların öz-yeterlik ve başarı algısı düzeylerini belirlemek ve başarı algısının öz-yeterlik üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışmada, 237'si kız ve 194'si erkek olmak üzere toplam 431 öğrenci-sporcu yer almaktadır. Öğrencilerin öz-yeterlik ve başarı algısı düzeylerini belirlemek için Genel Öz-yeterlik Ölçeği ve Başarı Algısı Envanteri'nin Çocuk versiyonu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde bağımsız gruplar için t testi, tek yönlü varyans analizi, korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin öz-yeterlik ile başarı algısı alt boyutları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermiştir. Ayrıca, görev yöneliminin öz-yeterliğin pozitif ve anlamlı belirleyicisi olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın bulguları, öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme, performans ve güdülenmelerini nasıl destekleyebileceklerine ilişkin pratik yöntemler ve öneriler sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Öğrenci-Sporcu, Başarı Algısı, Öz-yeterlik, İlköğretim II. Kademe.

Relationship between Perception of Success and Self-Efficacy of Secondary School Student-Athlete

ABSTRACT

The purpose of this study was to determine perception of success and self-efficacy secondary school student-athletes, and also to examine effect of perception of success on general self-efficacy. A total of 431 student-athletes respondents (237 girls and 194 boys) participated to the study. General Self-Efficacy Scale and The Children's Version of The Perception of Success Questionnaire were used to determine students' self-efficacy and perception of success levels, respectively. Independent sample t test, one-way ANOVA, correlation analysis and multiple regression analysis were used to analyze data. According to analysis, there was a moderate-level, positive and meaningful difference between self-efficacy and perception of success of subscales. In addition, task orientation was positive and significant predictor of self-efficacy.

Key Words: Student-Athlete, Perception of Success, Self-efficacy, Secondary school.

GİRİŞ

Son yıllarda, yapılan çalışmalarda öğrenciler arasında öz-yeterlik algısının ve farklı hedef yönelimlerinin tanımlanması açısından sosyal öğrenme ve başarı hedefi kuramları üzerine yoğunlaşmıştır. Öz-yeterlik, Bandura'nın (6) sosyal öğrenme teorisinde öne çıkardığı ve bu teorisinin merkezini oluşturan kavramlardan biridir. Bandura'ya göre öz-yeterlik, bireyin kendisine verilen işi organize edebilme ve başarabilme yeteneği ile ilgili bireyin kendine yönelik değerlendirmeleridir. Öz-yeterlik, bireylerin olası durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ilişkin yargılarıyla ilgilidir (1). Bu yargılar, olumlu ise kişi karşılaştığı durumla ilgili yapacağı eylemleri, kendisini başarıya ulaştıracak şekilde organize edecektir; ya da bu yargıların olumsuz olması sonucunda başarısızlık kaygısı yaşayacaktır (26). Öz-yeterlik inançları, bireylerin nasıl hissettiklerini, düşündüklerini, kendilerini nasıl güdülediklerini ve nasıl

davrandıklarını belirler. Yüksek bir yeterlik inancı, başarıyı ve kişisel doyumunu artırır (5). Yüksek düzeyde öz-yeterliğe sahip bireyler, zorluk düzeyi yüksek olan çalışmalarla karşı karşıya kaldıklarında daha rahat ve verimli olabilirler. Düşük öz-yeterlik inancına sahip kimseler ise, yapacakları çalışmaların gerçekte olduğundan daha da zor olduğuna inanırlar. Bu tip bir düşünce; kaygıyı ve stresi arttırırken; kişinin bir problemi en iyi şekilde çözebilmesi için gereken bakış açısını daraltır. Bu nedenle öz-yeterlik inancı, bireylerin başarı algılama düzeylerini çok güçlü bir şekilde etkilemektedir (32). Öz-yeterlik kavramı ile ilişkili yapılar arasında en göze çarpanı bireyin başarı güdülenmesi düzeyidir. Başarı güdülenmesi, Murray (23) tarafından bir işi ustaca yapma, mükemmel olarak başarma, engellerin üstesinden gelme, diğerlerinden daha iyi yapma olarak tanımlanmıştır. Güdülenmenin sosyal bilişsel teorileri, spor ve beden eğitimin ortamlarında başarı davranışını açıklama ve anlamada etkili olmaktadır. Nicholls'a göre; başarı güdülenmesinin tanımlanan özelliği, bireyin kendi

yeteneklerini algılaması görüşüne dayanır (9). Nicholls, başarı davranışının hedefe yönelik doğası üzerine odaklanmış ve başarı güdülenmesinin ayırt edici niteliği olan yetenek algısını tartışmıştır (28). Başarı hedefi yaklaşımı, başarı ortamlarında ego katılım ve görev katılım olarak nitelendirilen iki başarı hedefinin olduğunu varsaymaktadır. Bu iki hedef, bireylerin yetenek düzeylerini kişisel olarak yargılama şekliyle ilgilidir. Görev katılımlı olan bir kişi; beceri gelişimi, yeni beceri öğrenme, görevde ustalığı gösterme ve sıkı çalışma üzerine odaklanmaktadır. Yeteneği gösterme, maksimum çabaya dayandırılır ve kişi referanslıdır. Ego katılımında ise, üstün yeteneği kanıtlama üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ego katılımlı olan bir kimse için sübjektif başarının temel kaynağı, bir yarışma sırasında daha az çaba ile rakibini yenme olacaktır. Görev katılımlı bir kişi, sıkı çalışma ve akranları ile işbirliği yapmanın başarıya götüreceği inanırken; ego katılımlı bir kişi ise başarıya üstün yeteneği kanıtlayarak ve rakiplerini mağlup ederek ulaşılacağına inanmaktadır (11, 28).

Öz-yeterlik algısı yüksek olan öğrencilerin, bir işi başarmak için büyük çaba gösterdikleri, olumsuzluklarla karşılaştıklarında kolayca başa çıkabildikleri, ısrarlı ve sabırlı oldukları, bu nedenle de öz-yeterlik algısının eğitimde üzerinde durulması gereken önemli özelliklerden biri olduğu bilinmektedir. İki yapı arasındaki ilişkinin ilköğretim öğrencileri üzerinde ortaya konması alana anlamlı bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda yapmış olduğumuz bu çalışmanın amacı da, ilköğretim II. Kademesinde okuyan öğrenci-sporcuların, öz-yeterlik ve başarı algısı düzeylerini belirleyerek, başarı algılarının öz-yeterlik algıları üzerindeki etkisini araştırmaktır.

MATERYAL ve METOT

Katılımcılar

Bu çalışmaya, İzmir ilinde bulunan 6 ilköğretim II. Kademe okulundan, 237'si (% 55) kız ve 194'ü (% 45) erkek olmak üzere toplam 431 ($13.23 \pm .90$) öğrenci-sporcu katılmıştır. Çalışmaya katılan kız öğrencilerin yaş ortalamalarının $13.18 \pm .90$ ve erkek öğrencilerin yaş ortalamalarının $13.28 \pm .89$ sahip olan öğrenci-sporcuların basketbol, futbol, voleybol, hentbol, yüzme, yelken ve tenis olmak üzere yedi spor dalı ile ilgilendikleri belirlenmiştir. Öğrenci-sporcuların haftada 3.29 ± 1.97 gün ve 2.72 ± 1.58 saat spor yaptıkları bulunmuştur.

Veri Toplama Araçları

Genel Öz-yeterlik Ölçeği. Schwarzer and Jerusalem (30) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe'ye Luszczynska,

Gibbons, Piko and Tekozel (20) tarafından uyarlanmış olan Genel Öz-yeterlik Ölçeği, öz-yeterlik hakkında genel bir değerlendirme yapmak amacıyla tasarlanmıştır. 10 maddeden oluşan ölçek tek boyutludur. Ölçekte yer alan her madde dörtlü değerlendirme basamağına sahiptir. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .82 olarak hesaplanmıştır (20).

Başarı Algısı Envanteri. Öğrenci-sporcuların başarı algılarını belirlemek için Roberts, Treasure ve Balague (29) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Kazak Çetinkalp (16) tarafından yapılmış Başarı Algısı Envanterinin Çocuk Versiyonu (The Children's Version of The Perception of Success Questionnaire-POSQ-CH) kullanılmıştır. Envanter, yargıların beşli değerlendirme basamağına göre yapıldığı 6'sı görev, 6'sı ego yönelimi olmak üzere 12 maddeden oluşmakta ve iki alt boyutu içermektedir. Görev yönelimi maddelerine örnek olarak "Spor yaparken, gerçekten gelişme gösterdiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim"; ego yönelimi maddelerine örnek olarak "Spor yaparken, diğer sporcuları yendiğim zaman kendimi çok başarılı hissederim" verilebilir. Kazak Çetinkalp (16) tarafından 11-15 yaşları arasındaki sporcu grubu üzerinde yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonuçları envanterin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Ölçekler, ilköğretim okullarında tüm 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerine, araştırmacılar tarafından öğrencilere uygulanmıştır. Gerekli açıklamalar, uygulayıcılar tarafından yapılmıştır. Sonuçlar, katılımcıların kendilerini ifade ettikleri yanıtlarla sınırlıdır. Çalışmaya katılanların ölçekleri içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi ve değerlendirilmesi sırasında ilk olarak çalışmada temel alınan değişikliklere ilişkin betimsel istatistikler, daha sonra da t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılarak elde edilen veriler tablolaştırılarak sunulmuştur. Verilerin değerlendirilmeleri SPSS 15.0 ile gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1' de, araştırmamıza katılan 237 kız öğrenci-sporcuların ile 194 erkek öğrenci-sporcuların başarı algısı ölçeğinin alt boyutları ve genel öz-yeterlik ölçeğinin toplam puanları ile almış oldukları ortalama puanlara ilişkin olarak yapılan t testi sonucu görülmektedir. Cinsiyete göre görev yönelim ($t = .282, p > .05$) ve ego yönelim ($t = -1.68, p > .05$) alt boyutları ve öz-yeterlik toplam puanlarına ($t = .401, p > .05$) ilişkin ortalama puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 1. Cinsiyete Göre Başarı Algıları ve Öz-yeterlik Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi

Cinsiyet	n	Görev Yönelim			Ego Yönelim			Öz-yeterlik		
		\bar{X}	Ss	t	\bar{X}	Ss	t	\bar{X}	Ss	t
Kız	237	26.94	4.35	.28	26.07	4.52	-1.68	33.97	5.90	.40
Erkek	194	26.81	4.94		26.81	4.54		33.76	5.13	

Tablo 2. Sınıf Derecelerine Göre Başarı Algıları ve Öz-yeterlik Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin F Testi Sonuçları

	n	\bar{X}	Ss	F
Görev Yönelim	6. sınıf	124	27.37	3.93
	7. Sınıf	115	27.48	4.29
	8. Sınıf	192	26.20	5.12
Ego Yönelim	6. sınıf	124	26.73	4.20
	7. Sınıf	115	26.72	4.27
	8. Sınıf	192	26.01	4.88
Öz-yeterlik	6. sınıf	124	34.57	5.43
	7. Sınıf	115	34.56	5.21
	8. Sınıf	192	33.02	5.75

*p < .05

Tablo 3. Öz-yeterlik ve Başarı Algısı Ölçeğinin Alt Boyutlarının Korelasyon Sonuçları

	Görev Yönelim	Ego Yönelim	Öz-yeterlik
Görev yönelim	-		
Ego Yönelim	.76**	-	
Öz-yeterlik	.32**	.30**	-
Ortalama	26.88	26.40	33.88
Standart Sapma	4.62	4.54	5.56

**p < .01

Tablo 2'de çalışmaya katılan ilköğretim çağındaki II. Kademe öğrenci-sporcuların okudukları sınıflarına göre başarı algısı ölçeğinin alt boyutlarının ve öz-yeterlik ölçeğinin toplam puan düzeylerinin karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonucu verilmiştir. Buna göre, görev yönelim ($F_{(2,428)} = 3.76$; $p < .05$) ile öz-yeterlik ($F_{(2,428)} = 4.15$; $p < .05$) düzeylerinin sınıflar arasında farklılaştığı belirlenmiştir. Hangi sınıflar arası fark olduğunu belirlemek amacıyla Bonferonni post-hoc testi yürütülmüştür. Buna göre, görev yönelim alt boyutunun 7. sınıf ile 8. sınıflardaki ($t = 1.27$; $p < .05$); öğrencilerin puanları arasında belirginleştiği gözlemlenmiştir. Buna göre 7. sınıf öğrencileri, 8. sınıf öğrencileri ile karşılaştırıldığında, 7. sınıf öğrencilerinin görev yönelimi konusunda kendilerini daha yeterli algıladıkları bulunmuştur. Çalışmada, Genel öz-yeterlik ölçeğinin toplam puanının 8. sınıfın hem 6. sınıflarla ($t = 1.54$; $p < .05$) hem de 7. sınıf öğrencilerinin ($t = 1.53$; $p < .05$) puanları arasında belirginleştiği gözlemlenmiştir. Buna göre 8. sınıf öğrencileri, 6. sınıf ve 7. sınıf öğrencileri ile karşılaştırıldığında, 8. sınıf öğrencilerinin öz-yeterlik konusunda kendilerini daha yetersiz algıladıkları bulunmuştur.

Tablo 3'te Öz-yeterlik ile Başarı algısı ölçeğinin görev ve ego alt boyutları arasındaki korelasyonlara ilişkin pearson korelasyon katsayıları sunulmuştur. Buna göre, görev yönelim ve ego yönelim arasında yüksek ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = .76$, $p < .01$). Yine, öz-yeterlik ile ego ve görev yönelim arasında anlamlı şekilde orta düzeyde bir korelasyon görülmektedir (ego yönelim ile $r = .30$; görev yönelim ile $r = .32$, $p < .01$).

Başarı algısının ego ve görev yönelim alt boyutlarının öz-yeterliğin belirleyicisi olup olmadığını test etmek amacı ile yapılan Çoklu regresyon analiz sonuçları, görev yöneliminin öz-yeterliği istatistiksel olarak pozitif olarak öngörü sağladığını ortaya koymuştur ($\beta = .22$, $t = 3.19$, $p < .01$). Ayrıca, görev yönelim öz-yeterlik puanındaki varyansın anlamlı bir kısmını açıklamıştır ($R^2 = .112$, $F(2, 428) = 27.12$, $p < .001$). Buna karşın ego yönelimin öz-yeterliğe öngörü sağlamadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 4. Başarı Algısı ve Genel Öz-yeterlik Arasındaki İlişkiye Yönelik Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	SE B	β	t	p
Sabit (Constant)	22.38	1.59		14.08	.000
Görev Yönelim	.27	.09	.224	3.19**	.002
Ego Yönelim	.16	.09	.131	1.87	.063

Not. $R^2 = .112$; Adjusted $R^2 = .108$

**p < .01

TARTIŞMA

Bu çalışmada, ilköğretim II. Kademe öğrenci-sporcularının başarı algılarının öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, başarı algıları ve öz-yeterlik düzeylerinin cinsiyetler açısından istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde, görev yönelim, ego yönelim ve öz-yeterlik ile ilgili çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Li, Hammer ve Acock (19) ise, cinsiyete göre ego yönelim düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlerken, görev yöneliminde anlamlı bir farklılığın olmadığını belirtmişlerdir. Çalışmalarında erkeklerin ego yönelim puanlarının kızlara göre daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Yine, Bortoli ve Robazza (7) erkeklerin kızlara göre daha ego yönelimli olduğu sonucunda ulaşılmıştır. Hanrahan and Biddle (12) da görev yönelimi açısından cinsiyet farklılığının olmadığını belirtirlerken, kızların görev yönelimi alt boyutunda erkekler için istatistiksel olarak yüksek puanlara sahip olduğunu belirlemişlerdir. Bazı çalışmalarda da, kızların görev hedefleri ve öz-yeterlik ölçümlerinde erkeklerden daha yüksek puanlara sahip olduğu bulunmuştur (2; 4; 22). Netz ve Raviv (24) öz-yeterlik düzeyinin cinsiyet açısından farklılaştığını ve erkeklerin bayanlara göre öz-yeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmaya katılan ilköğretim çağındaki II. Kademe öğrenci-sporcularının okudukları sınıflarına göre başarı algısı ve öz-yeterlik düzeyleri karşılaştırıldığında, görev yönelim ve öz-yeterlik puanlarında farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Görev yönelimi alt boyutunda 7. sınıf (13 yaş) öğrencileri ile 8. sınıf (14 yaş) öğrencileri karşılaştırıldığında, 7. sınıf öğrencilerinin görev yönelimi düzeylerinin 8. sınıf öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulgu Nichols'un gelişimsel temelli kuramı (25) ile örtüşmektedir. 11 ve 12 yaştan sonra çocuk duruma bağlı olarak görev ya da ego yönelim sergileyebilmektedir. Bir kişinin kişisel ustalık ve artan performans üzerine odaklanmasına neden olan durumlar görev yönelimi eğilimini beslerken, kişinin sosyal kıyaslama üzerine odaklanmasına neden olan çevresel faktörler ego yönelim ile sonuçlanacaktır (9). Bortoli ve Robazza (7)'da yapmış oldukları çalışmada, 8-11 yaş bireylerin 12-14 yaş bireylere göre daha görev ve ego yönelimli olduğunu belirlemişlerdir. Digelidis ve Papaioannou (10), ilk, orta ve lise beden eğitimi sınıflarında yapmış oldukları çalışmada, ego yöneliminde yaş farklılığının olmadığını belirlemişlerdir. Bunun yanında, lise öğrencilerinin ilk ve ortaokul öğrencilerine göre daha az görev yönelimli olduğu bulunmuştur. Tzetzis, Goudas, Kourtessis, Zisi (31) ve Christodoulidis, Papaioannou, Digelidis (8) yapmış oldukları çalışmalarda yaşa göre ego ve görev yönelimi

düzeylerinde farklılığın olmadığına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

Öz-yeterlik ile ego ve görev yönelim arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya yönelik yapılan analiz sonuçlarında, öz-yeterlik ile görev ve ego yönelim arasında anlamlı ilişki olduğu; bunun yanısıra görev yönelimin öz-yeterliğin anlamlı belirleyicisi olduğu bulunmuştur. Bu çalışmayla pek çok benzerlik gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Hsieh, Sullivan ve Guerra (14)'nın yaptıkları çalışmada öz-yeterlik ile görev (ustalık) yönelimli arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Hsieh, Cho, Liu ve Schallert (13) ise öz-yeterlik ve ustalık (görev) yönelim arasındaki pozitif ve anlamlı ilişkiyi ortaya koymuşlardır. Yine Kavussanu ve Roberts (15) görev yönelim ile öz-yeterlik arasında pozitif ilişkiye dikkat çekmiştir. Literatür incelendiğinde, öz-yeterlik algısının görev zorluğu algısına dayandığı belirtilmektedir (6). Öz-yeterlik, başarı için güçlü bir belirleyici olduğu ileri sürülmektedir (6; 27). Kim (18) üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada, ustalık (görev) yönelim ile öz-yeterlik arasında anlamlı ilişki olduğunu belirlemiştir. Yin ve arkadaşları (33) da, görev yönelim ile öz-yeterlik arasında pozitif ve yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır. Midgley, Anderman ve Hicks (21) ilkököl ve ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada, her iki okul düzeyinde görev yönelimin öz-yeterlikle ilişkili olduğunu belirlemişlerdir. Anderman ve Midgley (2) altıncı sınıf öğrencilerine göre beşinci sınıf öğrencilerinin görev yönelimlerinin öz-yeterlikle daha pozitif bir biçimde ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Öz-yeterlik algısı bireyin başarı ortamlarındaki davranışlarını etkileyen bir değişken olarak değerlendirilmektedir. Başarı ortamlarında bireyin sahip olduğu hedef yönelimleri de öz-yeterlik üzerinde etkisi olacağı düşünülerek gerçekleştirilmiş bu çalışmada, görev yönelimin öz-yeterlik üzerindeki anlamlı etkisi ön plana çıkmaktadır. Görev yönelimli bireylerin ego yönelimli bireylere göre kendilerini daha yeterli algıladıkları ifade edilmektedir. Görev yönelim, davranışın özerkliğini kolaylaştırır ve yeterlik gereksinimini doyurabilir (17). Görev yönelimli bireylerin daha çok beceri gelişimi ve kendini bilgi ve becerilerini geliştirme üzerine odaklandığı göz önünde bulundurulduğunda, öz-yeterlik üzerindeki pozitif etkisi yatsınamaz. İki yapının ilişkili olması beklenen bir sonuç olarak karşımıza çıkmakta ve bu bulgu, öğretmen ve eğitimler açısından anlam taşımaktadır. Çocukların öz-yeterlik düzeylerini artırmak için görev yönelimi düzeylerinin artırma yoluna gidilebilir. Kişinin görev yönelimli olması ayrıca içsel güdülenmesinin yüksek olmasına da neden olacaktır (3). Bu durumda çocuğun yaptığı işten haz almasını ve devamlılığına destek olabilir.

Bu çalışmanın bulguları, öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme, performans ve

güdülenmelerini nasıl destekleyebileceklerine ilişkin pratik yöntemler ve öneriler sağlamaktadır. Özyeterliğin, öğrencilerin davranışlarına ve başarılarına olan etkisi gözönünde bulundurulduğunda, öz yeterlik düzeylerinin artırılmasına yönelik yolların bilinmesi önemlidir. Öğretmenler, öğrenciyi başarıya götürecek öğretim uygulamaları ve etkin öğrenme ortamları oluşturarak, onların özyeterlik düzeylerini artırabilir. Özellikle öğretim koşulları oluşturulurken, görev yöneliminin desteklenmesine yönelik öğretim uygulamaları sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akkoyunlu B., Orhan F., Umay, A. Bilgisayar Öğretmenleri için Bilgisayar Öğretmenliği Öz-Yeterlik Ölçeği Geliştirme Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2005, 29: 1-8.
- Anderman EM., Midgley C. Changes in achievement goal orientations, perceived academic competence, and grades across the transition to middle-level schools. *Contemporary Educational Psychology*, 1997, 22, 269–298.
- Anshel MH. *Sport psychology: from theory to practice*. 3rd ed. Scottsdale, Arizona: Gorsuch Scarisbrick. 1997, 115-151.
- Baker L., Wigfield A. Dimensions of children's motivation for reading and their relations to reading activity and reading achievement. *Reading Research Quarterly*, 1999, 34, 452–477.
- Bandura A. Self-efficacy. In V. S. Ramachandran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (Vol.4, pp. 71-81). New York: Academic Press. <http://www.des.emory.edu/mfp/BanEncy.html>, 1994.
- Bandura A. *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman Company, 1997.
- Bortelli L., Robazza C. Italian version of the Task and Ego Orientation in physical education questionnaire. *Perception Motor Skills*, 2005, 101(3) : 901-910.
- Christodoulidis T., Papaioannou A., Digelidis N. Motivational climate and attitudes towards exercise in Greek senior high school: a yearlong intervention. *Eur J Sport Sci*, 2001, 1:1–12.
- Cox RH. *Sport psychology: Concepts and applications*. 4th ed. Boston: The McGraw-Hill; 1998, 236-71.
- Digelidis, N. & Papaioannou, A. Age-group differences in intrinsic motivation, goal orientations and perceptions of athletic competence, physical appearance and motivational climate in Greek physical education. *Scand J Med Sci Sports*, 1999, 9: 375-380
- Duda JL. Goals: A social-cognitive approach to the study of achievement motivation in sport. In: Singer RN, Murphey M, Tennant LK, eds. *Handbook on Research on Sport Psychology*. New York: Macmillan; 1993, 421-36.
- Hanrahan, SJ. and Biddle, SJH. Measurement of achievement orientations: Psychometric measures, gender, and sport differences. *European Journal of Sport Science*, 2002, 2 5: 1-12.
- Hsieh P., Cho Y., Liu M., Schallert DL. Examining the interplay between middle school students' achievement goals and self-efficacy in a technology-enhanced learning environment, *American Secondary Education*, 2008, 36(3) Summer.
- Hsieh P., Sullivan J.R., Guerra NS. A closer look at college students: self-efficacy and goal orientation. *Journal of Advanced Academics*, 2007, 18, 454–476.
- Kavussanu M., Roberts GC. Motivation in physical activity contexts: the relationship of perceived motivational climate to intrinsic motivation and self-efficacy. *J. Sport Exerc. Psychol.*, 1996, 18:264-280.
- Kazak Çetinkalp Z. The validity and reliability study of "the children's version of the perception of success questionnaire-POSQ-CH" for Turkish athletes. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, 2006, 1325-7.
- Kazak Z., Morali S., Doğan B. Sporcuların güdülme yönelimlerinin öngörücüleri olarak: hedef yönelimi, sportif yeterlik ve yaşam doyumu. Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, *Performans Dergisi*, 2004, 10 (3), 27-34.
- Kim YS. Effects of achievement goal orientation of dental school students on self-motivation, self-regulated learning strategies, and self-efficacy. *Korean Journal of Medical Education*. Sep; 2008, 20(3):199-208.
- Li F, Harmer P, Acock A. The task and ego orientation in sport questionnaire: construct equivalence and mean difference among gender. *Res Q Exerc Sport*, 1996, 67: 228–39.
- Luszczynska A., Gibbons FX., Piko B., Tekozel M. Self-regulatory cognitions, social comparisons, perceived peers' behaviors as predictors of nutrition and physical activity: A comparison among adolescents in Hungary, Poland, Turkey and USA. *Psychology and Health*, 2004, 19 (5), 577–593.
- Midgley C., Anderman EM., Hicks L. Differences between elementary and middle school teachers and students: A goal theory approach. *Journal of Adolescence*, 1995, 15, 90–113.
- Midgley C., Urdan T. Academic self-handicapping and achievement goals: A further examination. *Contemporary Educational Psychology*, 2001, 26, 61–75.
- Murray HA. *Explorations in Personality*. New York: Oxford University Press, 1938.
- Netz Y., Raviv S. Age differences in motivational orientation toward physical activity: an application of social- cognitive theory. *The Journal of psychology*; 2004, 138(1):35-48.
- Nicholls JG. Conceptions of ability and achievement motivation. In: Ames R, Ames C, eds. *Research on*

- Motivation in Education: Student Motivation (1984, Vol. 1, pp. 39–73). New York: Academic Press.
26. Onursal MA., Morali S. Çocuklarda özyeterlik ve problem çözme becerilerine ilişkin düzeylerinin karşılaştırılması. *Performans*, 2004, 13 (1-2): 21-26.
 27. Pintrich PR., De Groot EV. Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 1990, 82 (1), 33-40.
 28. Roberts GC, Spink KS, Pemberton CL. Learning experiences in sport psychology. 2nd eds. USA, Champaign, IL: Human Kinetics; 1999, 115-118.
 29. Roberts GC., Treasure DC., Ballague G. Achievement goals in sport: The development and validation of the Perception of Success Questionnaire. *Journal of Sport Sciences*, 1998, 16 (4), 337-347.
 30. Schwarzer R., Jerusalem M. Generalized Self-Efficacy scale. In J. Weinman, S. Wright, & M. Johnston (Eds.), *Measures in health psychology: A user's portfolio. Causal and control beliefs*, (1995, pp. 35-37). Windsor, UK: NFER-NELSON.
 31. Tzetzis G, Goudas M, Kourtessis T, Zisi V. The relation of goal orientations to physical activity in physical education. *Eur Phys Educ Rev*, 2002, 8:177–88.
 32. Üredi I., Üredi L. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine, Buldukları Sınıflara ve Başarı Düzeylerine Göre Fen Öğretimine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarının Karşılaştırılması, *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1 (2), <http://www.yeditepe.edu.tr>, 2006.
 33. Yin Y., Shavelson RJ., Ayala CC., Ruiz-Primo MA., Brandon PR., Furtak EM., Tomitac MK., Young DB. On the impact of formative assessment on student motivation, achievement, and conceptual change. *Applied Measurement in Education*, 2008, 21: 4, 335-359.